

YETERSİZ BOY UZAMASINA YAKLAŞIM

25. BÖLÜM

Serpil DİNÇER¹

GİRİŞ

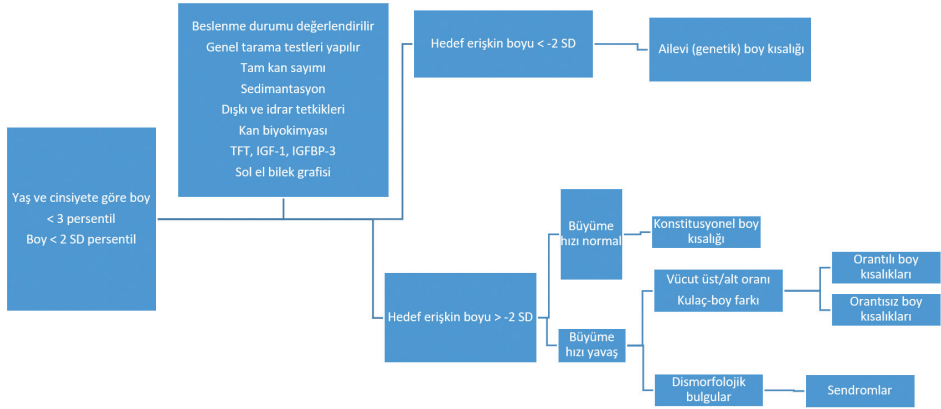
Günümüzde boy kısalığı doktora başvurunun önde gelen nedenleri arasındadır. Ebeveynler genellikle çocukları okula başladığında yaşlılarıyla karşılaştırarak çocuklarının kısa olduğunu fark eder. Ayrıca kısa boylu çocukların ergenlikte boy atacağı beklentisinin karşılanmaması da yine ebeveynleri endişelendiren noktalardandır. Araştırmalar, boy kısalığının çocuk ve ergenlerin psikososyal gelişimleri ve sağlıklı büyümeleri üzerinde ciddi etkiye sahip olduğunu göstermektedir ⁽¹⁾. Boy kısalığının erken saptanması altta yatan patolojinin ortaya konması ve zamanında müdahale edilmesi, çocukların nihai boylarının artırılması yanında yaşam kalitelerini de arttıracaktır. Bu bağlamda sağlam çocuk izleminin önemi bir kez daha vurgulanmalıdır.

Sağlam çocuk izleminde klinisyenlerin en büyük sorumluluğu büyümenin normal ilerleyip ilerlemediğinin takibidir. Dünya Sağlık Örgütü, 5 yaşından küçük tüm çocukların büyümesinin izlenmesi gerektiğini belirtmektedir ⁽²⁾. Ülkemizde doğumda, doğumdan sonraki ilk 1 hafta içinde, 15.günde, 41. günde; 2., 3. ve 4. aylarda ayda 1 kez; 6., 9. ve 12. aylarda 3 ayda 1 kez; 1-3 yaş arası çocuklarda 6 ayda 1 kez; 4-9 yaş arasında yılda 1 kez şeklinde takipler yapılmaktadır ⁽³⁾. Çocukluk çağında sağlıklı boy uzaması büyümenin temel göstergelerinden biridir.

NORMAL BÜYÜME

Normal büyüme; büyümeye elverişli hücreli ortamda genetik, hormonal ve çevresel faktörlerin etkisi altındadır. Genetik faktörler büyümenin her döneminde etkili olmaktadır. İntrauterin yaşamdan itibaren hayatın ilk yıllarında beslenme, daha sonra ve özellikle de ergenlik döneminde hormonal faktörler ön plandadır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, drserpildincer@gmail.com ORCID iD: 0000-0003-0653-6546

Şekil 1. Boy kısalığına tanısal yaklaşım

SONUÇ

Yetersiz boy uzaması pediatri pratiğinde sık karşılaşılan bir şikayettir ve büyüme geriliğinin ilk göstergesi olabilir. Çocuklarda ve ergenlerde büyüme ve gelişme; genetik, çevresel faktörlerin etkilediği çok faktörlü bir ilerlemedir. Ergenlik döneminde özellikle erkek çocuklar üzerinde oluşan psikolojik baskı nedeniyle boy kısalığı nedeniyle doktora başvuru çok olmaktadır. Kısa boyun erken teşhisi, altta yatan patolojiyi tanımlamak, zamanında ve doğru bir tedavi ile sadece çocukların boyunu arttırmakla kalmaz, aynı zamanda yaşam kalitelerini de artırır.

KAYNAKÇA

1. Wang Q, Liu D-y, Yang L-q, et al. The epidemic characteristics of short stature in school students. Italian journal of pediatrics. 2015;41(1):99.
2. Organization WH. WHO child growth standards: head circumference-for-age, arm circumference-for-age, triceps skinfold-for-age and subscapular skinfold-for-age: methods and development: World Health Organization; 2007.
3. Irmak H, Yardım N, Keklik K, et al. Bebek Çocuk Ergen İzlem Protokolleri. Yayın; 2018.
4. Cooke DW, Divall SA, Radovick S. Normal and aberrant growth. Williams textbook of endocrinology: Elsevier; 2011. p. 935-1053.
5. Zhao Y, Xiao X, Frank SJ, et al. Distinct mechanisms of induction of hepatic growth hormone resistance by endogenous IL-6, TNF- α , and IL-1 β . American Journal of Physiology-Endocrinology and Metabolism. 2014;307(2):E186-E98.
6. Neyzi O, Günöz H, Furman A, et al. Türk çocuklarında vücut ağırlığı, boy uzunluğu, baş çevresi ve vücut kitle indeksi referans değerleri. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi. 2008;51(1):1-14.
7. Braun LR, Marino R. Disorders of Growth and Stature. Pediatrics in Review. 2017;38(7):293-304.
8. Collett-Solberg PF, Jorge AA, Boguszewski MC, et al. Growth hormone therapy in children; research and practice–A review. Growth Hormone & IGF Research. 2019;44:20-32.

9. Song KC, Jin SL, Kwon AR, et al. Etiologies and characteristics of children with chief complaint of short stature. *Annals of Pediatric Endocrinology & Metabolism*. 2015;20(1):34.
10. Rose SR, Vogiatzi MG, Copeland KC. A general pediatric approach to evaluating a short child. *Pediatrics in Review*. 2005;26(11):404.
11. Allen DB, Cuttler L. Short stature in childhood—Challenges and choices. *New England Journal of Medicine*. 2013;368(13):1220-8.